

Ties
27

*Regner
Kunz*

CORR.NR. 1475	AFO. /
ING 10 JAN 1977	
KLASS.NR. -1073 111	BIJL.

dh. Kuis ad I

Gedeputeerde Staten
van Groningen,
Postbus 610,
GRONINGEN.

*nu komt aan
waterschap
dat wij betalen*

nummer U-11.373
bericht op orief van 16 november 1976
nr.30684/5D, 1e afdeling

Zeist, 18 JAN. 1977

onderwerp Herstel watermolen van de
Hilmahuistermolenpolder te
Visvliet.

SPKED

Naar aanleiding van Uw nevenvermelde brief aan het bestuur van het hierbovengenoemde waterschap, welke U mij in afschrift deed toekomen, bericht ik U het volgende.

Betreffende deze aangelegenheid heeft op 13 oktober j.l. een bespreking plaatsgevonden ten huize van de heer F.M.Faber, voorzitter van het waterschapsbestuur. Hierbij was namens mijn dienst tegenwoordig de heer Korpershoek en namens de Groninger Molencommissie de heer B.Jongsma. Er is toen nadrukkelijk door de heer Korpershoek gesteld dat de restauratie, waarop de beschikking van de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk van 26 november 1974, nr. 255.619 betrekking heeft, bedoeld is om de schade welke door de storm is veroorzaakt te verhelpen. Omdat ook de zelfzwichting van de wieken is kapotgestormd kan ook het terugbrengen van dat wieksysteem, hoewel niet noodzakelijk of aanbevelenswaardig voor een niet maalvaardige molen, in de restauratie worden betrokken, maar niet het weer terugbrengen van de windaandrijving van de vijzel, waarbij tevens een omschakeling van de vijzel voor motoraandrijving mogelijk zou moeten zijn. Bovendien dienen dan nieuwe vijzelwielen te worden gemaakt.

Dit standpunt is tijdens het gesprek op 22 oktober j.l. met de heer Kuipers herhaald. Wel is op dat moment de bereidheid uitgesproken het meer terugbrengen van de windaandrijving te accepteren, echter zonder dat dit financiële consequenties voor het Rijk met zich brengt. Een en ander is in strijd met hetgeen gesteld wordt in Uw brief van 16 november j.l. als zou zowel in de kosten van het herstel van de zelfzwichting als in de kosten van verbetering van de windkrachtbenutting een bijdrage wordt verleend.

Ik meen er goed aan te doen dit te Uwer kennis te brengen.

Afschrift dezès zend ik aan het bestuur van genoemd waterschap, p/a de heer P.Siegersma, Hoogstraten 11 te Gerkesklooster.

De Hoofddirecteur van de Rijksdienst
voor de Monumentenzorg,
voor geze,

[Handwritten signature]
(Drs. H.C. van Eck)

Spek, vl. 21 m (1 roe)
f 6500 incl. vracht,
excl. BTW, excl. 10% aanm.

2 nieuwe stalen Bruma-roeden⁴³
voor Niebert was sept '76
f 11.319,- excl BTW

Restauratie van de windwatermolen van de Hilmahuistermolenpolder
te Visvliet.

Naar aanleiding van een ~~onderzoek~~ bespreking van het polderbestuur
(de heren Faber, Meijer en Siegersma) met vertegenwoordigers van de
provinciale Groninger Molencommissie op woensdag 23 ~~maart~~ febr.
1977 kan de stand van zaken aangaande de restauratie als volgt worden
overzien.

(T.M. Hazenberg
en B. Jongasma)

Len op wo. 9/5/77

Werkzaamheden tot nu toe uitgevoerd:

Blijkens het laatste weekrapport (nr. 23) van de fa. Alserda & Zn
te Doezum (week van 27 september tot en met 1 oktober 1976) is totaal
verwerkt een bedrag van f 68.267,00.

Hiervoor is de molen uiterlijk weer in een goede staat gebracht, mooi
met riet gedekt. Alleen is nog niet een wiekenkruis ingebracht.
Inwendig is de molen onvolledig. Momenteel is de functie van de molen
niet meer dan een huisvesting voor de automatisch op waterpeil werkende
dieselmotor.

De Rijksdienst voor de Monumentenzorg gaat schriftelijk akkoord met
de ingediende termijnrekeningen tot totaal f 68.267,00, inclusief B.T.W.
Deze dienst deelt aan het waterschap mee dat tegen betaling ~~van~~ geen
bezwaar bestaat.

De uitbetalingen van de rijkssubsidie verliepen ondanks aandrang niet
naar wens; nog steeds wacht het waterschap op verdere rijksbijdragen.
Deze toestand heeft het waterschap in een schuldpositie jegens de
molenmakerij gebracht. Hoewel het waterschap de molenmakerij op voor-
hand ~~is~~ voor deze mogelijkheid heeft gewaarschuwd, brengt de molenmakerij
rentenota's aan het waterschap uit, in oktober 1976 was hiervoor f 500.-
in rekening gebracht.

Nog uit te voeren werkzaamheden:

- a) 2 nieuwe plaatstalen roeden, prijs volgens de begroting
van september 1973 (excl. BTW) f 6.600,—
- b) roeden ophelken volgens oude begroting f 3.800,—
volgens prijsopgave Alserda 10 jan. 1977
(zonder zeilen, excl. schilderwerk
en excl. BTW) f 4.950,—
- Meerprijs voor het ophelken met
zelfzwiching (opg. Alserda 10 jan.) 7.900,— „ 12.850,—

- c) Het inbrengen van gelaste stalen conische kamwielen en bijbehoren, om een in- en uit-schakelbare windaandrijving van de vijzel mogelijk te maken
 Volgens prijsopgave fa. Bremer van 10 december 1976 f 15.125,—, 18 % BTW
 f 2.722,50 = f 17.847,50
- d) Het maken en het inbrengen van een nieuwe stalen vijzel, prijs volgens een voorlopige offerte van de fa. Oldenburg te Lutjegast, prijs excl. BTW „ 2.000,00

Aantekeningen bij:

- a) Voor de twee nieuwe stalen roeden moet een nieuwe prijs worden opgegeven.
- b) Met de fa. Alserda dient overleg te worden gevoerd, o.m. aangaande de vraag in hoeverre is gerekend met onderdelen van de oude zelf-zwichting als b.v. de ster met trekstang.
- c) Het rijk subsidieert deze post niet; de provincie is voornemens dit onderdeel voor haar rekening te nemen, misschien met deelneming van de gemeente Grijskerk.
- d) De houten vijzel is zeer onlangs kapot gegaan en kan niet worden vernieuwd. Er vindt nu een noodbemaling plaats.
 Het waterschap spreekt nadrukkelijk zijn voorkeur uit voor een nieuwe stalen vijzel, onder meer wegens minder kans op defecten, hetgeen bij afwezigheid van toezicht belangrijk is. Het is het waterschap gebleken dat de fa. Oldenburg op korte termijn een nieuwe stalen vijzel kan leveren.
 Deze firma dient met de fa. Bremer te overleggen aangaande de kracht-overbrenging.

In overleg met de rijksdienst voor de monumenten. Hovf

Aan de hand van bovenstaande gegevens en nader in te winnen gegevens dient de aanvulling van de begroting te worden bepaald en daarmee ook het eindbedrag.

Landbouwmechanisatie- en Garagebedrijf

K. & M. Oldenburger

Lutjegast - Telefoon (05946) 2066 b.g.d. 0432

Gironummer 923452

Bank: Coöp. Rabobank, Grootegast

Codenummer 32.37.01.000

MELOTTE MELKMACHINES

Licht- en
Kracht-
installaties

Lutjegast, 24 februari 1977

Polderbestuur van de Hilmahuistermolen-
polder,

n/a Hoogstraaten 13,

BEHNSKLOOSTER.

Betreft: vernieuwing vijzel in. gemaal.

Zeer geachte heren,

Onderstaand gelieve u aan te treffen, de prijsopgave betreft een
nieuw te maken, en te plaatsen vijzel voor het gemaal.

voor het verwijderen van oude vijzel en resten, transport
van gemaal naar onze werkplaats:

f. 680,00

Het maken van een nieuwe plaatstalen vijzel, met de
volgende afmetingen:

Doorsnede: 1250, spoed 1700, lengte totaal 5800,
stalen binnenhuis 320, dikte plaatstaal $3\frac{1}{2}$ mm.

Het geheel wordt 2x gemenied afgeleverd.

- 21250,00

Het plaatsen van een nieuw bronzen lager, met druk-
smering naar boven:

- 350,00

Vijzel plaatsen in de pomptunnel:

- 680,00

Het geheel wordt door ons 5 jaar gegarandeerd op
goede werking.

Totaal exclusief B.T.W.:

f. 22.960,00
=====

Levering: + 3 weken na opdracht.

Wij vertrouwen erop u met deze prijsopgave naar genoegen van dienst
te zijn geweest, en hopen uw zeer gewaardeerde opdracht binnenkort
tegemost te mogen zien.

PROVINCIALE GRONINGER MOLENCOMMISSIE

SINT JANSSTRAAT 4

TELEFOON 0 5900-28041

ONDERWERP :

stalen vijzel.

AAN:

Het Bestuur van het Waterschap
de Hilmahuistermolenpolder
(1 ex. naar de heer Faber
en 1 ex. naar de heer Siegersma.

GRONINGEN, 7 maart 1977.

Geacht Bestuur,

Zoals afgesproken zullen we de resterende posten voor de voltooiing van de restauratie van uw windwatermolen samenvatten om deze voor te dragen aan de Rijksdienst voor de Monumentenzorg en overige subsidiërende instanties.

De molenmaker Alserda zal binnenkort met een prijsopgave voor nieuwe stalen roeden komen.

U kwam reeds met een offerte voor een nieuwe stalen vijzel.

Bij deze offerte maken we enkele aantekeningen.

De heer Oldenburger vermeldt als dikte plaatstaal $3\frac{1}{2}$ mm. Naar onze mening moet de dikte van het schoepenwerk niet geringer zijn dan 6 mm. Zoals de heer Vermeeren van Hunsingo opmerkt (u raadpleegde hem) wordt wel gewerkt met 8 en 10 mm, ook om een goed aanlassen op de balk te verzekeren. Voor de balk wordt geen plaatdikte in de offerte vermeld. Dit moet niet minder dan 10 mm zijn, ook al vanwege het aanlassen en uiterwaard voor de vereiste stijfheid. Voor de balk wordt een te geringe diameter opgegeven; die kan beter ongeveer 40 à 45 cm zijn. Wij merken bovendien op dat de balk naar boven wat extra lengte dient te krijgen, zodanig dat de tussenas en de koppeling overbodig worden. Dit verlengde kan dan worden aangesloten op de tap, waarop het lager kan en de beide wielen, een en ander door Bremer te verzorgen. De voorkeur verdient een tonnenlager, om niet alleen de radiale maar ook de axiale druk op te vangen. Voor het tegengaan van corrosie dient de vijzel gestraald en geschopeerd te worden, afgewerkt met een zwarte laag als Intertol. Wij geven u in overweging op basis van bovenstaande gegevens een nieuwe offerte te vragen en bovendien aan de fa. Bremer-Dunning, Provinciale weg 28, Adorp (aansluitingsproblemen in één hand) en Landindustrie te Sneek.

Hoogachtend,

P. J. Siegersma

Hilmahuistermolenpolder, Hoogstraten 11 Gerkesklooster. Telef: 05123-235

Aan de Secretaris van de Prov. Groninger Molencómmissie
Postbus: 630

G R O N I N G E N .

Onderwerp: Herstel watermolen Hilmahuistermolenpolder.

Geachte heer Jongsma,

Zoals afgesproken op onze bijeenkomst van 9 maart j.l. zouden wij u nog doen toekomen een opgave van de meerprijs van de Fa. Oldenburger te Lutje - gast voor de stalen vijzel één en ander in overeenstemming met uw bemerkingen gedaan in uw brief van 7 maart j.l. Een tekening sluiten wij bij. De opgave van Bremer is u wel bekend.

Een gelijkkluidend schrijven hebben wij verzonden aan Monumentenzorg. Wij hopen dat Alserda ook een herziene begroting heeft ingeleverd en dat wij op 22 maart a.s. tot bepalende afspraken kunnen komen.

Hoogachtend,

secr. onty

Landbouwmechanisatie- en Garagebedrijf

K. & M. Oldenburger

Lutjegast - Telefoon (05946) 2066 b.g.g. 2432

Gironummer 923452

Bank: Coöp. Rabobank, Grootegast

Codenummer 32.37.01.000

Licht- en
Kracht-
installaties

MELOTTE MELKMACHINES

Lutjegast, 16 Maart 1977

Bestuur van de Hilmahuistermolenpolder,
p/a Hoogstraaten 13,
GERKESKLOOSTER.

Betreft: Meerprijs vijzel

Zeer geachte heren,

Hierbij gelieve u aan te treffen de meerprijs voor het verlengen van de aandrijfjas, voor de vijzel aangeboden op onze prijsopgave van 24 feb. 1977, t.b.v. uw gemaal, volgens onderstaande specificatie.

Het maken en plaatsen van één tonnenlager, één druklager met één bus, passend voor aandrijfjas.

Het verlengen van de aandrijfjas met één en een halve meter, het aanbrengen van spiebanen voor motor- en windaandrijving, volgens tekening.

Het aanbrengen en maken van een oliebak.

Het leveren van een dubbele I-balk, waarop het lager rust.

Het pasmaken van de balk en lagers en in de beton vast maken, alsmede het leveren van het benodigde beton.

Het verwijderen van bestaande situatie en aanpassen op toekomstige.

Dit alles voor de totaalprijs van: f. 3.939,40 excl. B.T.W.

Wij hopen u met deze prijsopgave van dienst te zijn geweest, en verblijven inmiddels,

Hoogachtend,

K. & M. OLDENBURGER B.V.

47
Als het tonnenlager zwaar genoeg is kan het
drukken vervallen. Indien tegelijk toegepast is interesse ^{precisie} _{noord}

De spoed (1.70 m) is groot, normaal is $1,2 \times \phi =$
of is kelling erf vlak? 1,50 m.

→ De ondertap (zoals getekend) is niet
demontabel (tap en pot moeten vernieuwd k. worden).

Bremer heeft schetsje voor zichzelf

Dit met lange doorgaande as is eenvoudiger.

Latere opdracht ging wat meer montage voor Bremer.

wordt de vijzel aan de bovenkant vast?
om meerslijden te beletten

Hiervoor een plaat te monteren op de kop van de tap,
van het bestaande tandwiel (is kleinigheid)

~~Van Bremer~~